

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОЇ ТА ГОСПОДАРСЬКОЇ ЮСТИЦІЇ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

**ОДЕСЬКІ ГРУДНЕВІ ЦИВІЛІСТИЧНІ ЧИТАНЯ:
ПРИВАТНЕ ПРАВО, ЯК КОНЦЕПТ
В УМОВАХ ВІЙНИ:
ЛЮДСЬКИЙ ВИМІР**

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції

*Одеса,
12 грудня 2024 року*

Одеса
Фенікс
2024

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора *Є. Харитонов*,
докторки юридичних наук, професорки *І. Давидової*

Упорядники-укладачі:

Давидова Ірина – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», професорка;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени оргкомітету Всеукраїнської наукової конференції:

Андронов Ігор – д.ю.н., професор кафедри цивільного, нотаріального та виконавчого процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Подцерковний Олег – д.ю.н., зав. кафедри господарського права та процесу НУ «Одеська юридична академія», професор;

Харитонов Олена – д.ю.н., зав. кафедри права інтелектуальної власності та патентної юстиції НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Харитонов Тетяна – д.ю.н., зав. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Мінченко Райса – д.ю.н., професорка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», професорка;

Бабич Ірина – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Берназ-Лукавецька Олена – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцентка;

Матійко Микола – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Орзіх Юрій – к.ю.н., доцент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія», доцент;

Шамота Олександр – асистент кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія»;

Ткаченко Катерина – лаборантка кафедри цивільного права НУ «Одеська юридична академія».

Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2024 р.) [Електронне видання] / за заг. ред.: д.ю.н., проф. Є. Харитонов, д.ю.н., проф. І. Давидової ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 318 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-40-5

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем цивільного права та процесу, господарського права і процесу, аграрного, земельного, екологічного та природоресурсового права та інших галузей приватного права, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 12 грудня 2024 р. в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення юридичної громадськості з дослідженням науковців у сфері цивілістики і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в науковій діяльності.

УДК 347.1 : 341.9“364”(477)

Матеріали видано за авторською редакцією.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

Матійко Микола Володимирович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ ФУНКЦІЇ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА	57
Омельчук Олександр Сергійович, ЩОДО МОЖЛИВОСТІ ВИДІЛЕННЯ ФАНТОМНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	61
Orzikh Yurii Hennadiiovych, FOREIGN (NON-)AUTHENTIC INSTRUMENT IN UKRAINE: PRIVATE INTERNATIONAL LAW ISSUES.....	64
Сердечна Ірина Леонідівна, ДО ПИТАННЯ ПРО МЕЖІ ЗДІЙСНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ СІМЕЙНИХ ПРАВ.....	69
Токарева Віра Олександрівна, ДО ПИТАННЯ ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА	71
Фасій Богдан Володимирович, ДЕЩО ПРО МЕТОД РЕГУЛЮВАННЯ МЕДИЧНИХ ВІДНОСИН	75
Бакутін Артем Олегович, ВИЗНАЧЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ НА ТВОРИ У СПІВАВТОРСТВІ. ...	78
Брага Аліна Анатоліївна, ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПАДКОВОГО ПРАВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	81
Герсак Віталій Анатолійович, КАТЕГОРІЯ «ПОДРУЖЖЯ» У СПАДКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ ...	84
Гнатенко Сергій Сергійович, ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОСЛУГ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	88
Hnatiuk Dmytro Volodymyrovych, LEGAL REGULATION OF TERMINATION OF A GIFT AGREEMENT DUE TO MARTIAL LAW	91
Дворнікова Анна Юрійвна, НАЯВНІСТЬ ПРАВА ВОЛОДІННЯ, ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ АСПЕКТ МОЖЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПОРУШЕНИХ ПРАВ ШЛЯХОМ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ МАЙНОМ	94
Демчук Максим Романович, ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО В УКРАЇНІ	98
Кірсанов Олексій Володимирович, ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У БАНКУ	100

2. Бойковська Г., Саладяк К. Вплив стану цифровізаційних процесів в Україні на розвиток людського капіталу. Scientific journal «MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS». ISSN 2786-5355. С. 65-73
3. Верескун М. В. Вплив цифрової трансформації на управління промисловими підприємствами. *Підприємництво і торгівля*. 2021. № 30. С. 11-16
4. Договірне право в умовах ринкової економіки: Конспект лекцій. За заг. ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2008. 116 с.
5. Маркевич К. Цифровізація: переваги та шляхи подолання викликів (06.09.2021). Розумков Центр. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/tsyfrovizatsiia-perevagy-tashliakhy-podolannia-vyklykiv>
6. Прес-реліз № 136/17 Люксембург, 20 грудня 2017 р. Рішення у справі C-434/15 «Асоціація професійного елітного таксі проти Uber Systems Spain SL» (Asociación Profesional Elite Taxi проти Uber Systems Spain SL) / Court of Justice of the European Union. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/zmi/1247441/>
7. Про автомобільний транспорт. Закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-III (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
8. Про захист прав споживачів. Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
9. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р.: наук.-практ. коментар / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Харитонова Є. О., канд. юрид. наук, доц. Калітенко О. М. Київ : Норма права, 2023. 1424 с.

Hnatiuk Dmytro Volodymyrovych,

*2nd year postgraduate student of the Department of Civil Law of the
National University 'Odesa Law Academy'*

Scientific supervisor: Doctor of Law, Professor Safonchik O. I.

LEGAL REGULATION OF TERMINATION OF A GIFT AGREEMENT DUE TO MARTIAL LAW

The Civil Code of Ukraine sets out the grounds for termination of a gift agreement. Among them, the following may be mentioned: the donor has the right to demand termination of a gift agreement of immovable property or other particularly valuable property if the donee has intentionally committed a criminal offence against the life, health, property of the donor, his/her parents, spouse or children. If the donee has intentionally killed the donor, the donor's heirs have the right to demand cancellation of the gift agreement. In

addition, civil law also provides for the donor's right to demand termination of the gift agreement if the donee creates a threat of irretrievable loss of a gift that is of great non-property value to the donor. Termination of a gift agreement due to the donor's negligent attitude to an item of cultural value, which may be destroyed or significantly damaged; termination of a gift agreement if the gift is still intact at the time of the claim; termination of a gift agreement where the donor is obliged to return the gift in kind are also grounds for the agreement in question. This list is exhaustive.

However, special legislation may provide for other grounds for termination of a gift agreement due to the occurrence of specific conditions. Thus, the martial law introduced in Ukraine since February 2022 has radically changed the legal regulation of many aspects of civil society.

In view of the above, the relevance of the research topic is undoubted, since legal relations in the field of land transactions are in the focus of attention due to the occurrence of specific conditions and new approaches to legal regulation of this area.

Notwithstanding the exhaustive grounds for termination of a gift agreement established by law, there may be other conditions for termination of such an agreement.

During martial law, the compulsory acquisition of land plots due to social necessity may be a specific ground for termination of a gift agreement. Such a process is regulated by the law, which provides for a special legal regime during military operations and measures to ensure national security.

According to the Article 1 of the Law of Ukraine 'On Alienation of privately owned land plots and other real estate located on them for public needs or for reasons of public importance', the transfer of ownership of land plots and other real estate located thereon owned by individuals or legal entities for a fee to state or municipal ownership by way of their redemption or compulsory acquisition for the needs of the state, territorial community, society as a whole is the alienation of land plots.

Based on the above, it seems appropriate to include the possibility of its termination in connection with the compulsory alienation of the object for reasons of public necessity in the list of grounds for termination of a gift agreement.

Let us consider this ground on the example of a land plot donation agreement. Thus, compulsory alienation of a land plot during martial law may be carried out for reasons of public necessity, such as:

To meet defense needs and accommodate military facilities;
Use to protect strategically important facilities;
Elimination of the consequences of emergencies caused by military operations.

If one of the above grounds arises, the executive authority or local self-government body that made the decision to alienate the land plot, in case of failure to reach agreement with the owner of the land plot and other real estate objects located on it on their redemption for public needs, shall file a claim to the administrative court for the compulsory alienation of the said objects (part 1 of Article 16 of the Law of Ukraine 'On Alienation of Land Plots and Other Privately Owned Real Estate Objects Located on Them for public needs or for reasons of public necessity').

The main points of this process:

Preliminary negotiations: First, the authorities are obliged to try to negotiate a voluntary buyout with the property owner. This includes offering fair compensation based on the market value of the property.

Appeal to the court: In case of failure to reach an agreement, the authority files a lawsuit with the administrative court for expropriation. The court proceedings include an assessment of all the circumstances, including the public need for the expropriation and compliance with legal procedures.

Court decision: The administrative court considers the claim and makes a decision based on the evidence. If the court agrees with the validity of the claim, it issues a decision on eminent domain, which allows the transfer of ownership of the object to state or municipal ownership.

Compensation to the owner: In the event of expropriation, the owner is entitled to compensation determined by the court based on the market value of the property and other factors or real estate provided in lieu of the alienated property.

The importance of this procedure is aimed at ensuring a balance between the protection of private property rights and the needs of society. An appeal to the court shows that the alienation is carried out within the legal framework and proves the absolute nature of the right to land ownership and its protection is guaranteed by the Constitution of Ukraine.

Summarizing all the above, it can be concluded that in case of entering into a land plot donation agreement with the obligation to transfer the object in the future, which is possible under Article 723 of the Civil Code of Ukraine, the latter may be terminated due to the occurrence of circumstances that are a public necessity.

Thus, in the author's opinion, such a ground is specific and may be included in the list of grounds for termination of a gift agreement. The above proves that the list of grounds for termination of a gift agreement is not exhaustive and may be expanded depending on the specifics of the gift and the terms of the gift agreement.

Дворнікова Анна Юріївна,

аспірантка кафедри цивільного права

Національний університет «Одеська юридична академія»,

НАЯВНІСТЬ ПРАВА ВОЛОДІННЯ, ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ АСПЕКТ МОЖЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПОРУШЕНИХ ПРАВ ШЛЯХОМ УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ТА РОЗПОРЯДЖЕННІ МАЙНОМ

Проблеми захисту права власності та забезпечення належних умов здійснення користування та розпорядження майном не втрачають сьогодні своєї актуальності, постійно деформуються та перебувають у динамічних процесах.

Про наведене свідчать численні наукові дослідження, висновки викладені в постановах Великої Палати Верховного Суду та позиції практики Європейського Суду з прав людини.

У даному дослідженні підійматиметься питання юридичного впливу наявності або відсутності права власності на земельну ділянку на правильне обрання способу захисту порушених прав.

Так, частинами 2 та 3 статті 152 Земельного кодексу України визначено, що «2. Власник земельної ділянки або землекористувач може вимагати усунення будь-яких порушень його прав на землю, навіть якщо ці порушення не пов'язані з позбавленням права володіння земельною ділянкою, і відшкодування завданих збитків. 3. Захист прав громадян та юридичних осіб на земельні ділянки здійснюється шляхом: а) визнання прав; б) відновлення стану земельної ділянки, який існував до порушення прав, і запобігання вчиненню дій, що порушують права або створюють небезпеку порушення прав; в) визнання угоди недійсною; г) визнання недійсними рішень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування; ґ) відшко-